

DIRECTOR  
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE  
INAPOIAZĂ.

# Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 150 Lei  
Pe 6 luni . . . . . 75 Lei  
Pe 3 luni . . . . . 40 Lei  
Pentru America 2 Dolari  
Numărul 8 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond  
La publicările ulterioare e socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

## Intre noi

Câteva reflexii ale unui mirean cu dragoste față de biserică.

Observând cu atenție deosebitele manifestări ale vieții noastre bisericești, mă simt îndemnat, să fac câteva reflexii sincere, cu atât mai vădit, că astăzi — grație propagandei ortodoxe — și noi mireni luăm o parte mai vie la bucuriile și durerile bisericii noastre unite. Imi iubesc cu patimă biserica, ținând cu toată puterea la slujitorii ei, și de aceea îmi place să cred, că nime nu mă va găsi de rău pentru șirele acestea, scrise numai din dorul de a o vedea cât mai tare și mai înfloritoare.

Orice om, care citește și are ochii deschși, vede că împotriva bisericii noastre se urmează o luptă sistematică din partea bisericii „dominante”. Atacurile în o anumită presă se urmează des și cu multă răutate. În viața socială și publică de mulțori avem prilejul să observăm reproșuri și chiar șicane pe motivul, că cineva e „unit”. Afară de propaganda ortodoxă, care se îndreaptă direct împotriva noastră, mai sunt apoi și propagandiștii diferitelor secte străine, cari s'au încuibat de-o vreme încoace în mijlocul poporului nostru. Nu e deci ușoară astăzi paza turmei cuvântătoare din partea păstorilor ei, a preoților. Lupi răpitori stau pe de laturi și cearcă a se folosi de orice ocazie, ca spre ex.: o mică neînțelegere cu preotul, dușmăni între oameni, lipsuri materiale ale parohiei, și altele de acest fel — ca să facă ceva spărturi în turmă. Câștigă un suflet: ei sunt îndestulați. S'a aflat coadă la topor. Acesta apoi devine însuși propagandist în comuna sa.

Față cu aceasta stare de lucruri măsurile vechi și pastorația veche nu ajunge. Biserica noastră nu are motiv să se teamă de unelirile clandestine, și nici de atacurile fățișe, fie vin dela diferitele secte, fie dela cei ce vreau „să ne desființeze”. Ea are într'ansa o putere de viață și de rezistență cu mult mai mare, decât bănuiesc adversarii ei. Dar e păcat chiar și de un singur suflet! De aceea e lipsă, o omșcare nouă, un suflet nou să se producă tot corpul și în tot cuprinsul bisericii noastre. Indiferentismul față de cauzele religiei și ale bisericii trebuie să dispară cu desăvârșire dintre noi. Trupul, când e atăcat de primejdia vre-unei boale, reacționează energic. Reacțiunea noastră față de lupta ce se dă contra noastră trebuie să fie cât mai energică, și în acelaș timp cât mai sistematică, mai organizată. Ambițiile personale și interesul particular trebuie să se retragă în fața binelui omun. Datori sunt preoții, datori suntem și noi mireni, să ne punem în mod efectiv serviciile la dispoziția bisericii noastre. Avem însă de-o organizație catolică pentru întreg

poporul credincios, cu congrese, cu cotizații anuale, cu presă puternică, cu broșuri de propagandă internă, de luminare, și de viață spirituală pentru credincioși. În toată această organizație, mireni am avea un rol foarte însemnat, înglobându-ne în marele curent de viață și luptă a bisericii, căreia i-am aduce un nepretuit aport moral și material.

Desigur ne îmbucură faptul, că acțiuni de natura aceasta au început sau se urmează deja în sânul bisericii noastre. Acțiuni de organizare prin presă, cum e spre ex. Sf. Unitate, ideile vrednică de-ați jertfi o viață întreagă pentru a o duce la isbândă; acțiuni de luminare prin broșurile, parte apologetice, cum sunt cele dela Lugoj, parte de viață spirituală, ca cele ale păr. I. Maior dela Blaj. Acțiuni de propagandă spirituală prin conferențe religioase în spirit catolic, prin misiuni, și alte conveniri de felul acesta. Avem toată încrederea, că preoțimea noastră, îndeosebi cea cu pregătiri superioare, înțelegând spiritul vremii, va face totul, ca să organizeze aceste acțiuni, știut fiind că acțiunile izolate curând încețesc. Avem încredere și în devotamentul preoțimei rurale, care, credem, va ști să fie la înălțimea vremilor. Nu poate să fie un preot absorbit în așa măsură în grijile sale familiare, încât să nu poată plasa în parohia sa cel puțin zece exemplare din presa noastră pentru popor. De aceea ni-se pare de necrezut afirmația auzită de curând, din loc competent, despre indolența preoțimei noastre față de lățirea în popor a unicei noastre foi populare dela Blaj, și a diferitelor broșuri religioase. — Imi place a crede, că respectivul nu a fost bine informat.

Altcevaeste, pentru moment, ce ne doare, și lucrul este cu atât mai dureros, cu cât noi mireni nu putem face nimic pentru curmarea lui. Il spun deci aici, pentruca cei ce pot să ia măsuri de îndreptare.

E lucru firesc, ca preoțimea să fie luminătoarea și îndrumătoarea acțiunilor mari bisericești. Laudă și recunoștință li-se cuvine deci tuturor misionarilor, scriitorilor de ziare și broșuri catolice, și tuturor luptătorilor fără nume, cari în sate și orașe lucră cu zel și devotament pentru înflorirea sentimentului religios și pentru apărarea turmei și a bisericii! În acelaș timp însă trebuie să constatăm, că nu propagandiștii străini sunt dușmanii cei mai periculoși ai bisericii noastre, ci unii preoți ai ei uitați de sine. Mângâierea noastră e, că nu avem mulți de aceștia. Noi nu putem înțelege mentalitatea unui preot, care în vremile de acum, când împrejurul turmei sale roiesc propagandiști de diferite credințe, e în stare a se certa cu poporul pentru lucruri materiale, a se ofensa — fără să știe ierta — pentru, pretinse, ori chiar reale vătămări de onoare, a vorbi grobian și de sus cu poporul, a nu-i dovedi nici un strop de dragoste, și a pretinde, fără nici o considerație la starea năcăjită a

credincioșilor, stole exorbitante, a purta negustorii în chip nedemn de ochiemarea sa, și a da poporului scandal prin viața sa privată. De ajuns, ca un preot să aibă numai una sau două păcate din cele sus înșirate, ca propagandiștii din afară să poată afla în el cel mai prețios, deși inconștient, aliat. Insumi cunosc bapțiști, cari și-au făcut specialitate din culegerea și darea în vilcag a „scandalurilor” preoțești. Intre zece preoți un singur preot de felul acesta e în stare să compromită și pe ceilalți 9 buni și cu ei biserica. Un astfel de preot astăzi e o primejdie publică pentru biserică, pe care superioritatea, fără nici o considerație, ar trebui să o depărteze în mod radical. Durere, acestea „îndepărtări” de mulțori merg atât de încet și cu atâta fereală, încât nemulțumirea poporului trece și asupra autorității mai înalte.

Răul, care-l produce în jurul său un astfel de preot e imens. Am avut ocazie să observ de aproape decursul unor misiuni populare într'o comună. Misionarii și-au vărsat tot sufletul în predici, poporul a fost emoționat până la lacrimi; sute și sute s'au spovedit și cuminecat. Credeam, că acea comună e deja regenerată sufletește. S'au dus misionarii; poporul a rămas cu preotul său — „neregenerat”. Aceeasi purtare, aceeaș grobianitate, aceeaș scandaluri. Peste câteva săptămâni a intrat lupul în turmă și a făcut prima pradă... Și atunci te întrebi: Ce folos de atâta energie consumată, când preotul pe urmă strică iarăș totul!...

Am amintit acestea din cea mai curată dragoste față de biserică. Preoții buni nu se vor supăra, e doară interesul lor, ca să nu li-se paralizizeze munca. Iar cât pentru cei răi, ar fi poate mai bine să se spună:

Iarba rea din holdă piară!

Spectator.

O punere la punct. Intr'o vreme, când coroana de patriarh ortodox român se așează pe capul „Sanctității Sale” Miron dela București, când în legătură cu acest fapt absolut insignifiant pentru progresul adevărat al ortodoxiei române, se găesc siare cari spun, că „această ortodoxie... va rivaliza cu cele mai strălucitoare stele ale Apusului”, d. Nichifor Crainic, un bun cunoscător al istoriei ortodoxismului, publică în „Cuvântul” dela 8 Februarie o serie de reflexii, pe cari organele bisericești dela Sibiu de sigur nu se vor grăbi a le produce.

Măncând din „rușinea (!) de asi a patriarhatului ecumenic dela Constantinopol”, d. Crainic arată motivele pentru cari „tragedia scaunului ecumenic”, care ar trebui să fie „o jale și o revoltă a întregii ortodoxii”, s'a aranjat printr'o „intervenție amicală” la Angora, făcută și aceasta singur din partea României ortodoxe, care — din cauze pe cari acum nu le căutăm —

pare a mai avea motive de a fi alături de interesele paneleniste, în serviciul cărora a stat totdeauna numitul patriarhat. Or, acest panelenism a fost, după părerea dlui Crainic, direct fatal pentru ortodoxism, fiindcă „în sarcina lui cade răspunderea gravă, că biserica Răsăritului s'a fărâmițat în biserici naționale autocefale și că ortodoxismul ca unitate organică nu mai există”. La naționalismul panelenist al Constantinopolului s'a răspuns din partea celorlalte biserici ortodoxe tot cu naționalism, creindu-se patriarhate naționale, „cari cu cât satisfac mai mult orgoliul de rasă, cu atât dismembrază mai adânc organismul internațional, care ar trebui, după sensul doctrinei, să fie biserica unică”. Aceasta dismembrare a adus decadența fiecăreia din formațiunile bisericesti independente. „Independente” de cecece ar fi trebuit să depindă, bisericile autocefale au ajuns într-o „dependență” absolut rușinoasă față de statele naționale respective, hrănind și asmutind între sine naționalismele balcanice. „De unde — spune d. Crainic — aceste biserici ar fi trebuit să fie contopite într'un singur organism internațional, pavăza păcii și izvorul înfrățirii dintre popoarele lor, ele au devenit unelte active ale urii. E o totală răsturnare a scopului creștin pentru care a fost întemeiată biserica lui Hristos”.

Și, căutând o soluție a acestei situații „dezastruoase”, pe care noul patriarhat român a înveninat-o și mai mult, d. Crainic preconizează următorul remediu:

„Singură revenirea la biserica unică, sobornicească într'adevăr, și crearea, pe deasupra autocefaliilor naționale, a unui patriarhat suprem, a cărui autoritate s'o recunoască toate popoarele de aceeași credință. Acest patriarhat suprem nu va putea fi în nici un caz național. Internaționalizarea lui e o condiție neapărată a izbânzii... Altfel, sunt destui ochi — și dintre cei mai ageri — cari se îndreaptă, dornici de mântuire, spre Roma eternă”.

Așa termină d. N. Crainic luminosul său articol, la care noi nu mai avem nimic de adăus.

## Inițiativa noastră

— În cauza văduvelor și orfanilor de preot —

Intreagă preoțimea este agitată de soartea vitregă a văduvelor și orfanilor de preot. Se caută soluții și nu se găsesc. Lucrul e greu, pentru că fondurile diecezane — înființate cu acest scop — nu pot suporta mărirea peziilor. Statul își întinde din când în când ajutorul, însă acesta este foarte puțin.

Ce-i de făcut?

Mi-se pare, că această problemă grea nu poate fi deslegată decât prin noi înșine. Pe noi — preoții — ne privește în locul prim, deci noi suntem chemați a afla și desiegarea cea mai potrivită.

Într-o convenire intimă preoțească din luna Dec. 1924 în Șimleul-Silvaniei câțiva preoți am făcut un început de acțiune. Am scris adecă un „Obligament”, pe care oitorii acestui organ îl cunosc din numărul trecut, unde s'a publicat în întregime.

Lucrul nu e chiar nou, întrucât această propunere s'a mai făcut din partea subsemnatului în sinodul preoțesc al tr. Vălcău încă în toamna an. 1922, când ea s'a primit cu mare insuflețire, aderând și preoțimea tractului Ipp. Că totuș cuvântul nu s'a făcut trup încă atunci, cauza e că aceasta hotărâre era pendentă de deciziunea sinodului diecezan ținut în primăvara anului următor 1923, unde propunerea a fost respinsă. Noi însă — preoțimea tină a a căror soții trăiesc și cari avem băieți de crescut — n'am putut să ne oprim aci. Am făcut deci obligamentul cunoscut și credem, că nu vor fi puțini acei preoți, cari vor adera cu trup cu suflet la această hotărâre.

Trebuie să recunoaștem însă, că acest obligament, chemat să servească numai ca bază de discuții la formarea statutelor, are un mare neajuns: Nu prevede ajutorarea văduvelor și orfanilor de azi, cari — poate — ar fi mai avizați la aceste ajutoare. Și aceasta de fapt nici nu se poate, decât numai în cazul când ideea ar fi îmbrățișată de întreagă preoțimea. Formându-se astfel un fond puternic, acesta ar

fi în stare să supoarte și ajutorări momentane fie prin celea 50 % ale intereselor anuale, și prin o oarecare sumă fixă. Până atunci însă acest fond nu poate servi decât pentru ajutorarea văduvelor preoților semnatari.

Și ce măreț lucru ar fi, când această idee ar fi primită de toată preoțimea! Fiecare an ar însemna cel puțin un milion numai din cotizațiile anuale. Și apoi sunt și alte mijloace cari ar putea servi la augmentarea acestui fond. Să nu amintim, decât o singură petrecere periodică pe an făcută din partea fiecărui preot spre acest scop, petrecerile de vară ale teologilor, colecte pe la cununile teologilor și altele. Astfel adunându-se ban cu ban, în timp foarte scurt am avea un capital, pe care ar putea suporta mai târziu și ridicarea unui orfelinat pentru orfanii de preot, unde acest lucru loviti de soarte s'ar crește cât se poate de bine, într'un spirit religios-moral sub continuă supraveghere.

Aceasta ar fi — cred eu — cea mai merita soluție pentru ușurarea soartei văduvelor și orfanilor de preot.

Săuca (Sălaj)

Aurel Ghilea  
preot.

In legătură publicăm aici, ca o dovadă a oamenii acestia într'adevăr vreau să lucreze, următoarea.

### Convocare \*)

Toți frații preoți semnatari ai obligamentului pentru înființarea societății de ajutorare a văduvelor și orfanilor de preot — redactat la 19 Decembrie 1924 —, prin aceasta sunt rugați a se prezenta la ADUNAREA GENERALA DE CONSTITUIRE, care se va ținea în Șimleul-Silvaniei la 3 Martie a. c. 10 oare a. m. pe lângă următoarea

#### ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Alegerea unui prezident ad-hoc, alor 2 secretari și alor 5 verificatori.

\*) Ea ni-s'a trimis în legătură cu un »Apel« către frații preoți, pe care-l vom da în numărul viitor. N. Ito

## □ □ Folta „Unirii” □ □

### Caracterul în educațiune.

În lumea de azi stăpânește pretutindeni un duh al corupției. Nu mai găsim cinstă în comerț, în industrie și în toate formele vieții sociale. Nota timpului actual la noi este lipsa de caracter. Și suntem în drept, să ne punem întrebarea, că oare școala, care are menirea să formeze oameni maturi, deplin formați pentru viață, membri folositori ai țării, își dă ea seama de importanța mare, de valoarea enormă a caracterului.

Vom încerca deci prin o serie de observări să scoatem în lumină: I. Importanța și II. Conținutul caracterului în cadrele educațiunii.

#### I. Importanța caracterului în educațiune.

Luând la cercetare cultura noastră modernă, ne este bătător la ochi un fapt de contradicție între progresul nostru și fericirea noastră.

1. Civilizația și nefericirea modernă. O privire fugitivă peste cultura omenimei de astăzi ne pune în cunoștința unui progres uimitor în toate ramurile științei. Mentea omului a străbătut atâtea ascunzișuri ale naturii. Nu mai știm ce este depărtarea. Cu telegrafia fără fir se pun în cunoștință oamenii continentelor diferite. Distanțele și primejdiile oceanelor sunt

biruite. Prin aviație omul a ajuns să cucerească aerul. Electricitatea, ce se descarcă în trăsnete, astăzi este pusă în slujba omului: Avem tramvaie, avem fabrici și uzine de tot soiul purtate cu electrică. Mai pe scurt omul este purtat oarecumva pe palme de puterile naturale cucerite.

Și cu toate acestea ne oprim un moment și ne întrebăm: Este oare fericit omul veacului de azi, omul cuceririlor, omul bogățiilor? Răspunsul va fi dureros, va fi așa: Omul timpului modern nu este fericit. Omul se naște, trăiește și moare fără bucurii, fără noroc, fără îndestulare.

Da, știință avem noi astăzi, învățământul are la dispoziție toate metodele posibile și imposibile descoperite până azi, avem tot felul de descoperiri tehnice, însă după vorba marelui pedagog F. W. Foerster, chiar în momentul când știm mai multe, atunci suferim de cea mai grosolană neștiință privitor la întrebarea ce este binele, ce este răul, și ce îndatorire grozavă avem să urmărim binele și să încurajăm răul. Nu e mirare spune acelaș pedagog, că tocmai în veacul electricității apare și filozofia fără Dumnezeu alui Nietzsche (Schule und Charakter 1907). Noi avem grija, să cultivăm mintea noastră prin învățatură multă, multă, însă nu ne dăm seama că o cultură adevărată și complectă se câștigă nu numai prin învățământ, ci și prin educațiune, adecă prin creșterea voinței, prin stăpânirea patimilor noastre, prin moralitatea faptelor noastre, sau, mai pe scurt, prin cultivarea caracterului.

Indatăce nu voi avea cultura morală, prietă cipiile cristalizate despre țința vieții și a tuturor acțiunilor mele, voi fi ca un om, cărui îi lipsesc brațele, ori îi lipsește lumina ochiului. Înzădar voi avea în cap toată știința lumii, înzădar mă voi plimba în automobile la lumina electrică, pe străzi pardosite cu asfalt, înzădar mă voi folosi de toate bunurile, ce ni-le oferă cultura de azi, dacă nu voi avea da răspuns la problema durerii, a suferinței morții și a mizeriei ce bântue lumea, cu toate succesele civilizațiunii moderne. Este trist mi tot, când Pestalozzi trebuie să constate, că pentru oamenii de azi gura este aproape tot ce ei au, iar banul este aproape totul ce caută. Omul de azi se consideră liber, însă în fapt este rob patimilor, egoismului, nefericirilor ce îl prigonesc la tot pasul.

2. Tendinți destructive. Răul schițat mai de sus se agravează prin împrejurarea, că și ri noi în literatură pedagogică românească încep să se instăpânească o tendință destructivă, ce nimicește orice sentiment religios în copii, precum o mână brutală rătăcitorică, ce atât de frumos crește sub lumina binefăcătoare a cerului.

Avem o carte zisă „Școala modernă și Educațiunea rațională” — în ediția revistei „Rațiunea”. Aci se muncesc „porniri atavice și reacționare”, „ce nu trebuiesc răscolite” și mătorele: „Religia, ura de rasă, prejudecățile de clasă, iubirea războiului și spiritul de revanșă, de răzbunare, cari sunt în copil urline

3. Constatarea membrilor semnatori prezenți.
  4. Căderea și desbaterea proiectului de statute.
  5. Alegerea Comitetului de administrație și a cenzorilor.
  6. Eventuale propuneri.
  7. Închiderea adunării generale.
- Șimleul-Silvaniei, la 2 Februarie 1925.*

Ioan Taloș m. p. Emil Ostatea m. p.

## Revistă bisericească.

Ocupându-se de articolul „In chestia preiei bune”, publicat în numărul nostru dela 13 decembrie, „Sentinela Catolică” dela Iași anunță că *acțiunea Monseniorului Cisar pentru reînvierea ziarului „Albina”* da cele mai bune nădejdi, că „aparitia ziarului se va aduce la îndeplinire mai curând de cât se plănuia”. — Ne bucurăm.

Dintr'o corespondență mai lungă, semnată de d. Ștefan Drăgulescu, subvizor școlar de legea ortodoxă — pe care regretăm că, din lipsă de spațiu, nu o putem da în întregime — știm cu plăcere, că *instalarea solemnă de protopop* a pâr. Romul R. Stoica la Vărădia (parhia Lugojului), întâmplată la 2 Februarie a fost o adevărată sărbătoare pentru toți cetățenii acelei comune, fără deosebire de conștiință și naționalitate. Actul instalării l-a săvârșit pâr. canonic Dr. Nicolae Brînzeu, care încecând din cuvitele: „Cu evanghelia să stai, cazi; vai ție de nu vei propovădui această evanghelie”, a găsit accente cari au îndulcit și susținut până la lacrimi. Seara, Reuniunea de cântări „Unirea”, a dat în cinstea noului protopop o serenadă, în cursul căreia s'au ținut câteva discursuri potrivite, în legătură cu înmormântarea zilei.

Episcopatul catolic al Cehoslovaciei a dat în curând o nouă pastorală, în care protestând contra ingerințelor guvernului în aranjarea sărbătorilor bisericești (e vorba de ștergerea sărbătorilor mariane și înlocuirea lor cu sărbători închinare sfinților naționali, între cari se

înșiră și ereticul Ioan Huss), îndeamnă pe credincioși ca în această materie, unde sigur sf. Scaun este competent, să nu asculte decât de ordinele mai marilor bisericești.

Contrar știrilor lansate de gazeta populară a Sibiului ortodox, că la *sinodul ecumenic ortodox dela Ierusalim*, plănuit pe luna Maiu 1925 va participa acolo — ca un contrapunct al pelerinajului nostru la Roma — un adevărat pelerinaj român, se anunță mai nou că Sinodul ortodox dela noi va fi reprezentat acolo doar „de noul patriarh Miron și de episcopul Vartolomei, însoțit de câțiva profesori universitari teologi”. De altă parte patriarhul Damianos a solicitat deja bisericii românești cheltuelile necesare în vederea viitorului sinod ecumenic, fiindcă, se vede treaba, vrea probabil... să dea un banchet în onoarea sinodurilor europene.

Dupăce toate intervențiile făcute pentru reabilitarea patriarhului ecumenic expulzat și refugiat pe muntele Athos, au rămas fără rezultat, *soluționarea conflictului greco-turc*, provocat de această chestiune, se încearcă acum pe calea de a înălțura pe actualul patriarh și de a pune în locul lui vre-un mitropolit, care să nu cadă sub prevederile „schimbului”, normat de tratatele de pace. În răstimp de câțiva ani, aceasta ar fi deci a doua scoatere din scaun a unui patriarh ecumenic! — Săraca patriarhie!

## Săptămâna politică.

Ocupat de chestiuni mărunte validarea, ca alegerii dela Dej — întinsă pe vre-o trei zile —, chestia pașapoartelor și alte interpeleții, desvelitoare de panamale puțin edificatoare, *parlamentul n'a lucrat de 2 săptămâni aproape nimic*, vrednic de a fi încrestat. Legea administrativă, pentru trecerea căreia guvernul n'are se vede graba, cu care trece acum proiectul noii patriarhii, este încă tot în discuția secțiilor. Gata de măcinat este până acum nu-

mai proiectul așanumitului „Consiliu legislativ”, care e vorba să aranjeze influența politică a actualului guvern și pentru timpul când va fi în opoziție.

— Opoziția aceasta se pregătește de-abinele. *Fuziunea partidului naționalist al poporului cu partidul național-român, este un fapt împlinit*, și puterea noului „partid național”, cum se numește, crește mereu prin adesiuni continue, cari aduc în tabera lui elemente din cele mai valoroase. Faptul acesta îl indică, oarecum dela sine, ca o axă a viitoarei guvernării, care e vorba să se deschidă în timpul cel mai apropiat.

— Reflexiile dlui Styx din Nr. 5 al „Unirii” la *apelul panortodox al dlui G. Bogdan-Duică* au avut darul să provoace — în coloanele „T. R.” dela Sibiu — un răspuns mai lung al inițiatorului, care vine acum cu noi precizuni menite a compromite și mai mult o idee, în viabilitatea căreia d. G. B. D. continuă a crede. Ne roagă să nu-i stricăm socotelile și de aceea acceptăm propunerea: **Să așteptăm faptele!**

— Cu toate măsurile luate de autorități, *mișcarea studentească nu vrea să se potolească*. Câteva eliminări și alte dispoziții ale senatelor universitare i-au înverșunat chiar și mai mult, așa că e vorba să se declare grevă generală a studențimii universitare, pe urma căreia nu-i eschis ca înaltele noastre școli să și închidă definitiv porțile pentru acest an școlar.

— *Alegerile parlamentare din Iugoslavia* s'au terminat cu o ușoară majoritate de câteva mandate în favorul guvernului. Situația partidelor opoziționale din Croația, Slavonia și chiar din Bosnia și Dalmația s'a menținut, cu toată teroarea guvernamentală, așa că se poate spune, că alegerile n'au adus o ușurare în politica internă a regatului vecin. Ba, faptul, ca șeful croat Radici, deși arestat, a obținut mai multe mandate, este o indicație, care va trebui să dea de gândit celor ce conduc destinele Iugoslaviei.

— Pe chestia desigur foarte importantă pentru noi, că guvernul Reichului german, nu

terse ale trecutului și împiedecă orice cercare liberă și chibzuință spre înfăptuirea lui viitor mai larg pentru omenire”. (Marie Curie, Educația raționalistă. 19). Iată cum *religia se pune alături de ură și răzbunare se zice, că împiedecă libertatea*.

Este o greșală enormă să ne credem liberi, îndatăce vom fi fără de Dumnezeu. Omul adevărat liber este abia atunci, când va avea la mână frâna pornirilor inferioare de care este stăpânit: mânia, ură, necurăție, lăcomie, lene, pizmă, trufie și va fi în clar cu stăruința sa în orice moment al vieții, fie de bucurie, fie de durere, fie de mizerie.

Nu trebuie decât o scurtă experiență, pentruca să ne convingem deplin, că omul își este în sine pornirile spre rău dela început. În copil deja la 2 ani, ba chiar și mai repede, îi dă pe față mânia, egoismul, încăpăținarea, și numai prin obicinuință îndelungată pot fi supuse unei norme morale.

Nu este reală temelia pedagogiei lui Rousseau cuprinsă în afirmațiunea, că omul naturii (așa cum l-a creat natura) este bun, iar societatea l-a stricat, sau spunând chiar în vorbele autorului dela începutul cărții I în „Emil”: „Tot ce iese din mâna ziditorului este bun, totul se strică în mâna omului” („Emil” trad. Gh. Adamescu ed. 4 pg. 87). Nu miră de loc, că o astfel de concepție „modernă” trage la îndoială și datorința de a ne respecta părinții. Citez din Educația modernă: Cineva spunea: E foarte bine a se povățui

oamenii: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”. Dar dacă nu's de cinstit? Fiți pe pace, mă voiu feri de-a supune inimii copiilor încrezători și naivi, chestii așa de grele și de dureroase” (pg. 54).

Dureros, sunt mulți astăzi, între dascălii neamului nostru, cari cu ușurință își uită de Dumnezeu. Iată cum oftează un bun român *Aurel C. Popoviciu*: „Dar câți oameni moderni mai cred în Dumnezeu? Câți oameni „culți” mai cred în evanghelia lui Hristos și înțeleg măcar ce tezaur de adevăruri filozofice, morale și practice se găsește într'ansa? — (Naționalism sau democrație. O critică a civilizațiunii moderne. 226).

Pentru educație nu se poate statori un scop decât fiind în curat cu scopul vieții înseși. *Disprețuind religionea vom fi siliți să căutăm pentru educație un scop pur pământesc*. Și de fapt într'o prelegere ținută la universitatea din București profesorul G. Aslan declară că, dacă am avea de scop în viață o altă viață eternă, am veni în contradicție cu experiența seculară a omenirii și cu știința de astăzi. Va se zică, se disprețuește scopul propus nouă de religionea creștină și, ca totuși să nu rămânem fără de scop pentru educație, declară acelaș profesor universitar: „Trebuie să dăm noi un scop vieții, căci traiul fără de nici un rost e de nesuferit” (Educația prin sine însuși. 14).

La acest loc am atins numai câteva din tendințele ce vreau să nimicească religionea. Toate sunt tendinți destructive.

3. **Tendinți constructive.** Față cu încercările de a rupe cu religionea stau curente sănătoase în pedagogie.

Voiu invoca înainte de toate *motiul național*, ce ne îndeamnă să accentuăm valoarea caracterului moral în educațiune. Nu odată sub haina statificării școalelor se ascunde gândul ruperei cu credința creștină pe terenul educativ. Este un fenomen bolnăvicios în viața noastră națională. Trebuie să stabilim, că *orice fel de școală pe pământul României între-gite e datoare să aibă o țință bine determinată de a forma caractere morale-naționale*. Iată cum constată trebuința unei astfel de educații *Aurel C. Popoviciu*: „Pentru stat, zice, bunul de căpetenie este a-și crește generații întregi de cetățeni cu unitate morală, oameni încălziti de aceleași idealuri, de aceleași aspirații naționale, caractere puternice... În orice caz educația sufletească a elevilor trebuie să devină preocuparea principală a profesorilor”. (O. c. 247).

Intr'o conferință prof. universitar *Marin Ștefănescu* face declarația categorică: „Sânt adânc convins fiindă religioasă, deși profesor de filozofie, dar și adânc național, căci știința și religia nu se contrazic, și vreau să-mi ridic națiunea, împlinind legea lui Dumnezeu”.

Nu vom continua cu înșirarea altor vrednici apreciatori ai unui caracter moral-național. Inșă vom mai aduce o probă pedagogică-clasică. *Foerster* în scierile sale de renume mondial (în special: „Schule und Charakter” și

vrea să mai onoreze anumite angajamente, suntem cu Germania în plin războiu economic, al cărui sfârșit încă nu se poate prevedea. Cum însă Germania are tot interesul ca influența sa economică în Orient să o întindă prin România, se speră că guvernul dela Berlin va reveni asupra atitudinii sale de până acum.

— Știrile mai nouă din Praga anunță de acolo grave turburări comuniste, împotriva cărora guvernul a luat cele mai severe măsuri de apărare.

## Știri mărunte.

**RECTIFICARE!** Indicarea cu 120 Lei anual a abonamentului, strecurată în câțiva numeri, a fost o simplă eroare tipografică, pe care am corectat-o acum în sensul anunțului nostru dela începutul noului an.

**O soluție a dlui N. Iorga.** Ocupându-se de »Isgonirea patriarhului grecesc« — cum îl numește pe patriarhul ecumenic din Constantinopol —, d. N. Iorga spune în ultimul număr (13 Februarie) al »Neamului românesc« următoarele: »Acest patriarhat ajunsese a fi ecumenic, pentru toată lumea, fiindcă era lângă un împărat creștin, roman, a toată lumea. Cu un musulman ieri, fără împărat azi, într-o țară organizată strict național și cu patriarhi naționali în Rusia, Serbia, aproape în Bulgaria, mâini în România, el a rămas patriarhul grecesc. A o recunoaște, e a se muta la Atena și a simplifica întreaga chestiune«.

**Locale.** Dumneca viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală p. Ioan Brînzeu, profesor la liceul de fete.

— Cooperativa noastră »Ajutorul«, care a luat în timpul din urmă un avânt din cele mai frumoase se ocupă stăruitor de gândul de a răspândi ideea cooperatistă în satele din jurul Blajului, făcând aici o federală a acestor cooperative. Este un gând din cele mai bune, care

„Jugendlehre“) nu se sfiește să constate că tocmai practica pedagogică a întârit în dânsul convingerea despre importanța neperitoare a religiunii pentru pedagogie. Tocmai din acest motiv marele Foerster pretinde și ducerea la îndeplinire a convingerii sale, anume, că morală creștină, nu numai să fie predată ca obiect special, ci să pătrundă toate studiile ce se predau la o școală: matematică, științe naturale, istorie, geografie, etc.

În rezumat la orice materie de studii în școală trebuie să se țină seamă de țința educației și aceasta este formarea caracterului moral.

Orice nedumerire, orice îndoială duce la răsturnarea tuturor valorilor. De aceea vedem azi cu durere țința pedagogiei în atâtea feluri statorite câte capete de pedagogie există.

Este deci de datorința noastră să nu orbim pe dibuite prin întunec, ci să căutăm lumina la Celce este lumina lumii, Isus Hristos. Țința pedagogiei este formarea caracterului creștin adevărat.

Numai prin școala creștinismului se poate forma din omul individ egoist, omul ființă socială, sau spre folosul și binele societății întregi, a țării, ori, după vorba lui Foerster, creștinismul „preface pe individul centrifugal, în individ centripetal sau... crește pe individ pentru societate — Vezi opera: „Cristentum und Klassenkampf“ —. \*)

[Malaiu]

\*) Urmarea și sfârșitul în numărul viitor. N. R.

— dată fiind importanța pieții Blajului — poate aduce un neprețuit câștig tuturor comunelor, cari vor înțelege să se asocieze acestei mișcări.

— Dupăcum suntem informați, d. profesor Tafrali dela universitatea din Iași va ținea la noi Dumineca viitoare o conferență despre săpăturile recente din Egipt, însoțită de proiecțiuni luminoase.

† **Elena Sîntion**, profesoară la gimnaziul de fete »Oltea Doamna« din Dicioșmărtin, care sub numele »Elena din Ardeal« a publicat, prin cele mai multe reviste și gazete ardeleni, poezii destul de bine apreciate, s'a stins la 9 Februarie c. în anul 52 al vieții sale. Trăind cea mai mare parte a vieții sale aici în Blaj, ca profesoară la școala noastră de fete, a fost într-o vreme o harnică colaboratoare a »Unirii«, onorând-o cu poeziile sale până încoace în timpul din urmă, când a trecut la Sănmărtin. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Ioan Ioanette**, pretor și sublocotenent în rezervă la Câmpeni, s'a stins la 24 Ianuarie c. în anul 29 al stății. — Odihnească în pace!

## Cărți & Reviste.

**MIHAIL SADOVEANU: Bordeenii și alte povestiri.** Editura »Cartea Rom.« București 1924. Prețul 45 Lei.

Cartea cuprinde 9 bucăți din cele mai frumoase ale minunatului povestitor moldovean, care este o adevărată mândrie a prozei noastre literare. Anul trecut d. Sadoveanu a luat, el cel dintâu, premiul național de 100,000 Lei pentru proză.

**Dr. IACOB RADU: Doi luceferi rătăcitori** — Gheorghe Șincai și Samuil Micu Clain. Editura Academiei române. București 1924.

Cu bogate anexe documentare scoase din arhivele eparhiei noastre orădane, p. Dr. Iacob Radu, prepozitul capitolului de acolo, lămurește în această lucrare un colț încă prea puțin cunoscut din pribegia celor »doi luceferi rătăcitori« ai Blajului și din calvarul manuscriselor acestora, până azi în cea mai mare parte încă netipărite. În partea ultimă a lucrării autorul face un călduros apel către Academie, să ia asupra sa grija editurii unor manuscrise atât de prețioase cum este lăsamântul literar alui G. Șincai și cu deosebire acela alui Samuil Clain, neîntrecutul cunosător al graiului nostru românesc.

**M. I. TABICO: Păcăleli.** Isprăvi din viața animalelor. Ediția II („Cartea Rom.“). București 1924. Prețul 20 Lei.

**A. B. — BRONISLAV FALEWSKI: Arumugan.** Biblioteca »Presa bună« Nr. 5—6. Iași 1924. Prețul 8 Lei.

Această nouă broșură din seria celor publicate, cu învoirea casei editoare Herder din Freiburg (Breisgau), de harnica societate ieșană »Presa bună« cuprinde o frumoasă istorisire din viața unui principe din India trecut la creștinism. Ea merită cea mai largă răspândire.

**P. DULFU: Gruia lui Novac.** Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu 55 ilustrațiuni de A. Murnu. Ed. VI revăzută („Cartea Rom.“). București 1924. Prețul 38-50 Lei.

**BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ.** An. 42 Nr. 12 (Dec.). Revista sf. Sinod. Apare lunar. București. Abonamentul 100 Lei pe an.

Remarcăm din acest număr, de Crăciun, un articol plin de venin la adresa catolicismului, semnat de d. I. Mihălcescu, profesor la facultatea de teologie a universității din București. Tendința întregului articol »științific« lăsat pe vre-o 9 pagini mari ale revistei se poate cunoaște din titlu: »Ceeace ar trebui să se știe înainte de încheierea concordatului« și mai ales din propoziția finală: »Acesta (primejdia pe care o reprezintă biserică Romei pentru state) au observat-o toate statele și de aceea cele cari au concordate cu ea caută să le desfacă, iar cele cari n'au se feresc ca de ciumă să încheie zapis cu ea«. — Vorbă să fie!

**TRANSILVANIA.** An. 55 Nr. 12 (Dec.). Sibiu. Prețul 15 Lei.

## Telefonul »Unirii«.

**P. Bârcea-mare.** Ideea nu ne este străină. O realizasem un timp în rubrica »Viața economică«, care nu-i eschis să aducem în curând de nou la viață.

**M. Sibiu.** Spuneți, Vă rog, fraților rămași pe zor fără cap, că ceace publică sub titlul »Crestate« în numărul dela 11 Februarie, se resimte bineșor lipsa Stăpânului. Ba, lucrurile sunt deastădată nu numai »fără cap, ci și fără coadă« Spiritul ieftin ce se începe acum, după punerile noastre la punct, pe chestii tratate la început cu toată gravitate inerentă unor »dominioane« o dovadă sigură, că oamenii nu mai au ce răspunde în merit. În cazuri de acestea ar face mai bine să țină ființă — vedeți — n'am mai avea prilej să relevăm noi următorul pasaj »beleuțesc« (afășat în Nr. 4), care rămânca de pomina: »În timp ce papii se îndărătnic în prejudecăți învechite (!), în timp ce ei nu se cutau decât să opună o rezistență imposibilă mișcării v. cului (!), și în timp ce ei aprindeau războiul civil întreaga Europa apuscană (bravo Beleuță!), evlavii păstori rusești apucau înaintea timpului lor (!), simțind necesitatea reformei (!), și se asociau la zelul Suvnilor pentru realizarea binelui societății«. — Și te pot nesti, că acest domn face acolo pe profesorul de iste comparativă!

»Sentinela dela Vest«. Oradea-mare. Este foarte frumoasă credința dlui »Seneca« al DV. că »în je noului patriarh, independent de orice tutele stre sufletul neamului întreg se va strânge și va porni viață nouă«. Numai că, vedeți, patriarhia aceasta, este decât o »tichie de mărgăritar«, cum atât de bine numit-o, în plin Sinod, Preasfințitul Visarion dela Blaj de pe urma căreia mitropolitul-primat s'a ales cu titlu de »Sanctitate«, dar sufletul neamului nu se va alege nimic, ce n'ar fi avut înainte. Iar cât privește »ascendenta națională«, care-l orbește pe moșul Dvoastră, e bine să se știe, că el încă este în funcție de acest suflet care continuând a rămânca în chip fatal unde este, e va putea împrumuta niciodată »strălucirea pe care o ține »ascendenta națională« al popoarelor »robite« catolice. — Nu învie morții, e'nzadar copile!

»Telegraful român«. Sibiu. Văzând, cât de puțin țineți la scrisul dlui Crainic, Vă atragem atenția asupra articolului său »Problema internațională a ortodoxiei« din numărul dela 8 Februarie al ziarului »Cuvântul« care ar fi pagubă să vă scape.

**S. Vărădia.** Mulțumind pentru interesul ce purtați, Vă anunțăm că tot ce-ați dorit s'a făcut. Ieș de 3 ori la săptămână ar însemna o muncă întrecută, care deocamdată nu ne putem angaja.

**V. Carăli mari.** Îndatăce secretarul comitetului provincial se va întoarce dela Roma, vom putea sperăm, toate amănuntele privitoare la perelinaj.

**S. Comloș.** Șirele Dvoastră inimoase, dublate suprasolvirea ce ne trimiteți, ne sporesc dragostea zelul de muncă. — Cei mulți înainte!

**A. Gheorgheni.** Vă mulțumim pentru frumoase cuvinte de îmbărbătare. Ne cad bine, fiindcă e un semn că lupta noastră este înțeleasă.

**T. Sighișoara.** Pe cât știm, cursul de cantorie se va ținea pe viitor decât tot la doi ani. — Numai cerut Vi-s'a trimis.

**G. Brăila.** Mulțumindu-Vă pentru suprasolvirea chităm primirea sumei de 200 Lei.

P. Dej. Achitat până la finea anului 1924.

## Uzinele de fier și domeniile din Reșița S. S.

### AVIZ

Se aduce la cunoștința purtătorilor certificate provizorii asupra acțiunilor emise I-a și II-a (realizată în 1920) că sunt invitați să-și prezinte certificatele ce posesă la ghișetele societății, București, Str. I. M. Vernei No. 2 între orele 9—12, spre a obține acțiunile definitive.

Uzinele de Fier și Domenii din Reșița S. A.

(26) 2—2



## In atențiunea orfanilor

Caut o fetiță orfană de ambii părinți din familie cinstită în vrăstă de 9—10 ani, pe care mă angajez s'o susțin până s'ar mărita, când ași înzestra-o cu tot celea de lipsă.

Chețiu (poșta Cheuchiș), județul Sibiu, noc-Dobâca.

Ilie Blaga

(22) 1—3

paroh gr.-catolic română

